הישן תחת המטה פרק שני סוכה כז.

מסורת הש"ס

הכי גרסינן **נימא היכוי היוכביה דרב יוסף.** דאמר לעיל[1] מרתי תלת: **ואכיי.** דאמר כדטעים בר בי רב דהיינו כציצה דכציצה אוכל האוכל בבציעה אחת הוא כדאמרי' בפ' בתרא דיומא (דף פ.) מכל האוכל אשר יאכל: **הא כציצה בעי נטילה ידים וברכה.** אכל סוכה אפי' כציצה נמי לא: **מתני' י"ד סעודות.** וכגמרא מפרש טעמא: **אין לדבר קצבה.** אם רצה להתענות אין אמו זקוקין לו אלא אם יאכל לא יאכל חוץ לסוכה: **חוץ מלילי י"ט הראשון.** שאינו רשאי להתענות כדליף בגמרא: **ישלים.** סעודתו זאת בי"ט האחרון בשמיני עצרת ואע"פ שאינו בסוכה וכגמרא פריך עלה: **נמ' מכאן ואילך רשות.** דהכי ילפינן לה בפ' בתרא דפסחים (דף קכ.) שבת ימים תאכל מצות וכיום השביעי עצרת מה שביעי רשות אף שבת רשות לפי שהשביעי בכלל שבעת ימים תאכל מצות[2] ויצא מן הכלל ללמד שאכילת מצות האמור בו אינו חובה אלא אם באת לאכול תהא אכילתך מצה ולא חמץ ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא: **והתם גופיה מנלן.** דלילה הראשון מיהא חובה: **והאמר ר' אליעזר י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה.** וכיון דביום אחרון לא בסוכה יתיב ואם יצא בה לשם מצוה עובר על בל תוסיף מאי השלמה דסוכה איכא הכא: **אמר כירא.** שם מכם: **חזר בו ר' אליעזר.** אלא חכמים לומר שאין לדבר קצבה ואם רצה להתענות יתענה חוץ מלילי יום טוב הראשון והתם הראשון וכהא מיהא פליג עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו שיש תשלומין לקרבן יום ראשון אף בי"ט האחרון: **אילימא בריפתא.** כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון שהוא סועד בלחם ובפתן ומורכי הסעודה תהא תשלומין לראשון: **סעודתא דיומיה קאכיל.** ומאי היכר יש כאן שתהא לשם סעודה לראשונה הלא דרכו לסעוד היום: **במיני תרגימא.** לאחר שסילק ידיו פרפראות ומעדנים לפניו כגון פירות וכסנין וקפלוטות מבושלות: **תרגימא.** פרונגו"ש: **תניא נמי הכי.** דבהכי הוא סעודה לשלומי ואע"פ שאינו מחר וקובע עצמו לאכול שתי סעודות של לחם ובשר: **אם השלים כו'.** וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם ובשר: **אפוטרופוס של אגריפס.** ממונה על שלו ורב ביתו שקורין שקל"ק: **מהו שאוכל סעודה אחת ביום.** בסוכה ואפטר: **פרפראות.** מיני מעדנים הפותחים את בני מעיים להיות לבו משוך אחר הפת ויאכל: **מהו שאלא מסוכה לסוכה.** לאכול ולישן היום כזו ולמחר כזו: **ניטל מלוסה של ראשונה.** אפי' ימים שעברו עליו כבר מיבדן למפרע ואינו מלוה כדיליף לקמן שצריך לישב כל ז' בסוכה אחת: אין

ואמרו העלום לסוכה. בפ' בתרא דיומא (דף עט:) מייתי מתני' דהכא בהאי לישנא לא מפני שהלכה כן אלא שרצו להחמיר על עצמן וכשנתנו לר' לדוק כו' היינו משום דמתרלינן מתניתין הכי מייתי לה הש"ס כאילו משנתנו שנויה כך:

ואמרו העלום לסוכה וכשנתנו לו לרבי צדוק אוכל פחות מכביצה נטלו במפה ואכלו חוץ לסוכה ולא בירך אחריו הא כביצה בעי סוכה לימא תיהוי תיובתיה[6] דרב יוסף ואביי דילמא פחות מכביצה נטילה וברכה לא בעי הא כביצה בעי נטילה וברכה: **מתני'** רבי אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה א וחכ"א אין לדבר קצבה חוץ מלילי יו"ט ראשון של חג בלבד ב ועוד אמר ר' אליעזר מי שלא אכל [לילי] יום טוב הראשון ישלים לילי יו"ט האחרון של חג וחכמים אומרים אין לדבר תשלומין ועל זה נאמר ג מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות: **גמ'** מ"ט דר' אליעזר תשבו ד בעין תדורו מה דירה אחת ביום ואחת בלילה אף סוכה אחת ביום ואחת בלילה ורבנן ה בדירה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אף סוכה נמי אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אי הכי אפי' לילי יום טוב ראשון נמי א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק נאמר כאן חמשה עשר ונאמר' חמשה עשר בחג המצות מה להלן ו לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות אף כאן לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות והתם מנלן אמר קרא ז בערב תאכלו מצות הכתוב קבעו חובה: ועוד א"ר אליעזר: והא א"ר אליעזר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה אמר בירא א"ר אמי חזר בו ר' אליעזר משלים במאי אילימא בריפתא סעודה דיומיה קא אכיל אלא מאי ישלים ישלים במיני תרגימא תניא נמי הכי אם השלים ח במיני תרגימא יצא שאל אפוטרופוס של אגריפס המלך את רבי אליעזר כגון אני שאיני רגיל לאכול אלא סעודה אחת ביום מהו שאוכל סעודה אחת ואפטר אמר לו בכל יום ויום אתה ממשיך כמה פרפראות לכבוד עצמך ועכשיו אי אתה ממשיך פרפרת אחת לכבוד קונך ועוד שאלו כגון אני שיש לי שתי נשים אחת בטבריא ואחת בציפורי ויש לי שתי סוכות אחת בטבריא ואחת בציפורי מהו שאצא מסוכה לסוכה ואפטר אמר לו לא שאני אומר כל היוצא מסוכה לסוכה בטל מצותה של ראשונה תניא ר' אליעזר אומר

ומאם לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות: קהלת א טו בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצת עד יום האחד ועשרים לחדש בערב: שמות יב יח

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה מכאן וכו' תאכל מצות היה רגלא:

מוסף רש"י

לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות. שאם רוצה יכול לאכול בשר בלא לחם או להתענות (פסחים קכ.). תרגימא. לפתן (יומא עט.).

רבינו חננאל

ואקשינן מדר' (יצחק) [צדוק] ד(ר)[כ]שנתנו לו אוכל פחות מכביצה, אכלו חוץ לסוכה בפפה בלא נטילת ידים ובלא ברכה. דיקינן מינה הא כביצה בעיא סוכה, וקשיא לרב יוסף דאמר שתים ושלש לגימות היא אכילת עראי שאוכלין חוץ לסוכה, ולאביי דאמר כדאביל בר בי רב ועייל לכלה. ושנינן לעולם אפי' כביצה לא בעיא סוכה, אלא דייקינן ממתני' דקתני פחות מכביצה, הא כביצה בעי נטילת ידים, ובעי ברכה. וקיימא לן הכי. ז) ירושלמי ר' אבדימא מלחא הוה דמיך אחנותיה. עבר ר' חייא בר אבא וחזייא, אמר ליה זיל דמוך גו מטללתך. [ר' יצחק בר מריון הוה שושביניה דחד בר נש, שאיל לר' ליעזר, א"ל זיל דמוך גו מטללתך] וכן אמר ר' יוסי. ר' זעירא סליק לגזוזה, פי' לשבוע הבן דר' אילא, ולא קיבל עליו משעים מירי, עד דמיפני מרסף. ח) או משום שאין שבח לתלמידי חכמים להניח ביתו (בערב) [ברגל]. תני כל שאומרים עליו שלש ברכות לאחריו אומר לפניו ברכת המוציא, כל שאין אומרים עליו שלש ברכות לאחריו אין

ח) כ"ל דל"ל דהייני אחילה כפוסק. גלילה הראשון חובה מכאן וכו'.

ט) בפתח"י הוסף הירושלמי לכאן מה ת' לפי המשנה דמי שהיה יכו' והפתקתי כאן מפני הענין.

י) כ"ל אז משום דלא הי עפקיה עשם בלום עד דמפני מוסף וכו'. וכ"ה שם בירושלמי.

עין משפט נר מצוה

מצו א ב מי' פ"ו מהל' סוכה הלכה ז סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלט סעיף ג:

לעזי רש"י

פרונגו"ש (פרנש"ט). מטעמים. שקל"ק (שיגישק"ל). מבונה על משק הבית.

רבינו חננאל (המשך)

אומרים עליו המוציא. התיבון פחות מכביצה אין אומרים (לפניו) [עליו] ג' ברכות. מעתה אין אומרים לפניו המוציא. ושני ר' אחא, לשאר המינין נצרכה. כלומר, כל מין שחייב אחריו ג' ברכות אומרים לפניו המוציא. **מתני'** ר' אליעזר אומר י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה. וחכמים אומרים אין לדבר קצבה. אינו חייב אלא יום טוב הראשון בלבד. כר' שמעון בן יהוצדק, דאמר נאמר [ב]חמשה עשר בחג המצות אכילת מצה, ונאמר בחמשה עשר בחג הסוכות ישיבה כעין דירה. מה חג המצות אכילה בלילה הראשון חובה שנא' בערב תאכלו מצות, הכתוב קבעו חובה. אף בחג הסוכות ישיבה כעין דירה. ג) באכילה בסוכה, מכאן ואילך רשות דמצוה. ועוד אמר ר' אליעזר מי שלא אכל בלילי יום טוב הראשון. והא חייבי מחייב ליה לאכול בכל יום שתי סעודות, והנה חייב בשאר הימים, וכל שכן בלילי יום טוב הראשון. אמר ר' אסי חזר בו ר' אליעזר. ואסיקנא כי זו השלמה, במיני תרגימא. תניא ר' אליעזר אומר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com